

MUŽ S JADROVÝM KUFRÍKOM SA VYDAL
NA VLASTNÚ MISIU

NOSIČ

M A T T I A S B E R G

ikAR

M A T T I A S B E R G

NOSIČ

M A T T I A S B E R G

NOSIČ

Preložil Matúš Kyčina

IKAR

Mattias Berg
THE CARRIER

Copyright © 2016 by Mattias Berg
Published by agreement with Norstedts Agency.

All rights reserved.

Translation © 2019 by Matúš Kyčina

Jacket design © Richard Jones @ The Picture Production Company

Slovak edition © 2019 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-6797-8

Venujem Linde, Vere a Grete

„Na konci vojny je mier alebo víťazstvo, ale čo je na konci mieru, na to nepoznáme odpoveď.“

HANNAH ARENTOVÁ: *O násilí*

apríl 2013

Hlavný veliteľ vzdušných ozbrojených síl s okamžitou platnosťou pozastavil sedemnástim vysokopostaveným dôstojníkom na základni v Minote v Severnej Dakote poverenie na obsluhu jadrových nosičov.

Dôstojníci sa počas inšpekcie dopustili vážnych pochybení. Zároveň musia podstúpiť intenzívny šesťdesiat- až deväťdesiatdenný tréning zameraný na obnovenie znalostí.

august 2013

Raketová jednotka z Malmstromovej leteckej základne neprešla bezpečnostnou previerkou a *zlyhala na taktickej úrovni*. Podľa velenia vzdušných ozbrojených síl však prevádzka jadrových zbraní ohrozená nebola.

Tristoštyridsiate prvé raketové krídlo obsluhuje približne sto päťdesiat zo štyristopäťdesiatich amerických interkontinentálnych balistických striel s jadrovou hlavicom Minuteman III.

október 2013

Vysokopostavený americký veliteľ zodpovedný za nukleárny arzenál bol prepustený z armády a končí vo svojej funkcii námestníka strategického velenia. Podľa armádnych predstaviteľov degradácia súvisí s obvinením, že generál používal falošné žetóny v kasíne.

október 2013

Len niekoľko dní potom zbavili služby iného vysokopostaveného dôstojníka zodpovedného za jadrový arzenál. V oficiálnom stanovisku sa uvádza osobné zlyhanie počas úradnej návštevy Ruska, nadmerné popíjanie alkoholických nápojov a neprijateľné správanie k atraktívnym ženám neznámej totožnosti.

Generál velil Dvadsiatej leteckej armáde, pod ktorú spadajú tri jadrové krídla.

Vo vyšetrovacej správe vzdušných ozbrojených síl sa tiež uvádza, že pri plánovanej zastávke vo Švajčiarsku sa generál verejne vystatoval postavením hlavného veliteľa jadrových síl a vyhlásil, že „každý deň zachraňuje svet pred vojnou“.

január 2014

Tridsaťštyri dôstojníkov poverených údržbou jadrových hlavíc z raketovej základne v Montane obvinili z obchádzania predpisov pri skúškach kompetentnosti.

Z príspevku televízie CNN

Škandál na jadrových základniach, január 2014

Kansas City, Missouri – Na niekdajšom poli na pestovanie sójových bôbov vyrástla fabrika, ktorá zamestnáva tisíce ľudí a slúži na výrobu mechanických súčiastok do amerických jadrových hlavíc. Výrobu spustili iba pred mesiacom a prebieha na ploche väčšej ako Pentagón s využitím najmodernejších technológií. Spojené štáty modernizujú svoj starnúci jadrový arzenál vrátane raketových striel, bombardérov a ponoriek.

Proces je súčasťou hĺbkovej revitalizácie jadrového arzenálu a počíta s vývojom novej generácie nosičov. Celkové federálne náklady v priebehu tridsiatich rokov sa odhadujú na milión amerických dolárov.

Výdavky sa zvýšili počas úradovania prezidenta, ktorý v kampani hovoril o svete bez jadrových zbraní a považuje odzbrojenie za hlavný cieľ bezpečnostnej politiky.

New York Times, september 2014

1

Signál

september 2013
Štokholm

1.01

S prezidentom sme si boli veľmi blízki. Nevzdialil som sa od neho ani počas úradných povinností, vždy pripravený s kufríkom. Stál som pri ňom, keď prijímal Nobelovu cenu za mier. Keď rečnil o svedectve bez jadrových zbraní.

Chcem, aby ste to pochopili. Pravdepodobne zbytočne.

Chcem, aby ste vedeli, ako nás to zviedlo, pohltilo a zomlelo. Nenarážam na pocit viny, ale na nevinnosť. Na svoju vlastnú, diabolskú nevinnosť.

Volali sme to *stlačiť gombík*, hoci tam žiadny gombík nebol a nikto nič nestláčal. Pripomínalo to skôr nejaký okultný rituál, kúzlo, pri ktorom účinkujú mágia i technika. Séria krokov v presne určenom poradí pomocou kódov, aby sa to, čo malo byť najbezpečnejšie, razom premenilo na svoj pravý opak.

Obsah kufríka bol prísne utajený a okrem nás ho poznalo iba niekoľko vyvolených.

Od začiatku v ňom boli štyri predmety. Čierny manuál s operačnými postupmi pre prípad preventívneho či odvetného útoku, zoznam podzemných krytov, do ktorých možno evakuovať prezidenta v stave najvyššej pohotovosti, zložka s podrobným opisom nášho jadrového systému a napokon umelohmotná škatuľka s kódmi pre prezidenta na prihlásenie do systému centrálného velenia Centcom. Tú sme nazývali *keks*.

Počas studenej vojny to malo logiku. Kufrík pri otvorení automaticky odoslal správu do Centcomu, a len čo prezident použil *keks* a potvrdil svoju totožnosť, mohol pomocou nosiča vykonať viacero krokov v závislosti od vtedajších operatívnych plánov. Posledné

slovo malo centrálné velenie, kde autorizovali prezidentov rozkaz a vykonali samotný útok.

Situácia sa skomplikovala s nástupom digitálnych čachrov. Náš vojnový plán sa často menil napriek ubezpečeniam, že hlavné pravidlo zostáva rovnaké – jadrové zbrane *vždy* pripravené na odpal, no *nikdy* nepoužité omylom.

V poslednej dekáde sa však výrazne posunuli technologické hranice. Integrované obvody a mikroprocesory sa stále zmenšovali, až sa stali súčasťou odpaľovacieho zariadenia v kufríku. Ústredné velenie akoby stratilo opodstatnenie. Všetko sa zlialo do jediného celku. Rozdiel medzi *vždy* a *nikdy* zanikol. Nakoniec som už takmer nerozoznával, čo je bezpečnostná poistka a čo samotný postup vedúci k odpáleniu.

Vtedy som začal uvažovať o úteku.

1.02

Naša letka sa zdvihla k blankytne modrej rannej oblohe ako čmeliak odporujúci gravitácii. Ako zvyčajne, najprv sme leteli na Andrewsovu leteckú základňu a až odtiaľ cez Atlantik. Dohromady viac ako sedemsto ľudí, suita hodná Kráľa Slnka spred troch storočí. Lietadlo Air Force One, päť viac-menej rovnakých Boeingov, dvadsaťdeväť nákladných lietadiel, štyridsať automobilov, dvestopäťdesiat ochrancárov, tristo poradcov a novinárov, dva náhradné cadillacy.

Sestra sa odo mňa nepohla ani na krok a nespúšťala zo mňa oči.

Pridelili mi ju hneď na začiatku, po tom, čo som skolaboval v útrobach leteckej základne, kým lietadlo dopĺňalo palivo. Dostal som správu od Alfya a nič lepšie mi nenapadlo. *Naťahuj čas, zahraj nevoľnosť.* Naivne som si myslel, že moja indisponovanosť spomalí mašinériu. Že zdržím ohromnú logistiku štátnej návštevy.

Vtedy som tomu vo svojej prehnanej predstavivosti naozaj veril. Jednoducho som sa sklátil v tuneli na pristávaciu plochu pre helikoptéry. Zavrel som oči a dal sa odniesť do ošetrovne.

Človek ľahko uverí, že je nenahraditeľný. Kto iný mal na to právo, ak nie ja, nosič kufríka, muž poverený najcitlivejšou úlohou na svete? Netušil som, že existuje záložný plán. Lenže z doktorových rečí som vyrozumel, že aj mňa možno poľahky vymeniť.

Zvonku sa nedá rozoznať, či sa na palube helikoptéry nachádza prezident s nosičom, či je to naozaj Marine One, alebo iba podobný stroj, akých máme kopu.

To isté platí o Air Force One. Nikto nevie, z ktorého letiska nás odvezú Cadillacom One, známym aj ako *beštia*, s tmavými sklami a dvanásťcentimetrovým opancierovaným podvozkom. Pokojne

sme sa mohli viezť iným vozidlom vpredu alebo vzadu, ktoré na prvý pohľad vyzeralo rovnako.

V časoch plastických operácií, dvojitých a falošných totožností nikto nie je nenahraditeľný.

Keď som si uvedomil, že moje miesto v tíme zaujme niekto iný, rýchlo som to zvalil na zvýšenú teplotu. Predbežné vyšetrenie nič neodhalilo, a tak som dostal povolenie na vycestovanie. Dovtedy som mal panensky čisté záznamy bez indikácie. Naveľa mi prideliť zdravotnú sestru, vraj pre istotu.

Len čo si sadla vedľa mňa do helikoptéry, rovno za prezidenta a prvú dámu, chtiac-nechtiac som si pomyslel, že to bol od začiatku cieľ. Sestra očividne nejako súvisela s plánom.

Štokholm pribudol do prezidentovho itinerára v poslednej chvíli. Oficiálne išlo o *neplánovanú návštevu*, pretože sa konala bez pozvania švédskej hlavy štátu. Núkalo sa vysvetlenie, že naša vláda chce niečo diplomaticky naznačiť Rusku, kam sme mali letieť pôvodne. To by však nesmeli poskytnúť Edwardovi Snowdenovi politický azyl.

Najnešťastnejší boli z náhlych zmien ochrankári. Bezpečnosť je vždy priorita a napriek krátkosti času musela byť na maximálnej úrovni. Po dohodnutí termínu na miesto vyslali predvoj. No a *vnútorná bezpečnosť*, ako sme to nazývali, bola ešte komplikovanejšia.

Niekoľko týždňov pred odletom sme dostali echo, aby sme zvýšili opatrnosť. Šepkalo sa, že v našich radoch máme krtka. V tíme sme sa všetci dobre poznali a navzájom kontrolovali. Posledné rozkazy sme dostali až na palube Air Force One – až keď sme sa odlepili zo zeme a nemohli komunikovať s nikým, kto nemal previerku.

Naša jednotka pozostávala zo štyroch agentov, ak nepočítam Edelweissa, operačného dôstojníka, ktorý nám velil a denne nás inštruoval. Ostatní sme ho nasledovali, obdivovali, rešpektovali, ale predovšetkým sa ho báli. Bol obrovský ako neznáma planéta s najrôznejšími záhybmi, krátermi a nepreniknuteľnými tajomstvami. Keď sme sa ho na niečo opýtali, poškrabal sa po brade a vzápätí uvoľneným, pokojným hlasom podal odpoveď, o akej sa nikomu z nás ani nesnívalo.

Údajne si nás osobne vytypoval podľa špeciálnych kritérií, v neľahkých dňoch po jedenástom septembri, keď zlyhali ostatné zložky.

Pravdepodobne dostal voľnú ruku. To si však vyžaduje úplne osobitný druh splnomocnenia, ktoré deleguje právomoc a zároveň ju zatajuje, aby tí, čo rozhodujú, neniesli priamu zodpovednosť. Niekedy je takých filtrov viac a sú takmer neviditeľné, čím vznikne obrovské *millefeuille*, kde spodná vrstva chráni vyššiu, zložitú postupnosť, ktorá niečo prepustí a niečo zadrží, no bez ktorej nefunguje ani jedna vrstva.

Kamufláž bola kľúčovým prvkom činnosti nášho tímu. Nazývalo sa to *preventívny vojenský prístup k zaisteniu bezpečnosti*. Po výcviku v osobitnej sekcii vo West Pointe – prebiehal paralelne s univerzitným vzdelaním, čím sme rozvíjali potrebnú schopnosť viesť dvojíty život a klamať telom – sme novonadobudnuté zručnosti mali uviesť do praxe. Mňa vysielali na krátke sólo misie, ktorých význam sa postupne zväčšoval. Sprvu šlo o malé a neskôr o väčšie sabotáže, preventívne akcie v záujme bezpečnosti našej krajiny, ktoré ukončovali alebo spúšťali nenápadné konflikty v neznámych krajinách, zväčša na prahu politického chaosu.

Vo svojom druhom živote som obhájil doktorandskú prácu v oblasti etickej filozofie. Nekonečné konzultácie s mojou vynikajúcou vedúcou pokračovali po zvyšok osemdesiatych a celé deväťdesiate roky, paralelne s tajnými úlohami vo svete bezpečnosti. Doktorát som získal v septembri dvetisícjeden, päť dní pred útokom na Svetové obchodné centrum.

O niekoľko týždňov, presne štvrtého novembra, nás zvolali do prednáškovej miestnosti bez okien, dve poschodia pod úrovňou zeme. Prišli sme ako siluety, tiene, duchovia niekdajších čias – poniektorí sme sa azda stretli na tréningovom kurze vo West Pointe, lenže odvtedy všetci prešli prinajmenšom jedným chirurgickým zákrokom, takže som nespoznal nikoho.

Netušili sme, čo nás čaká, jednoducho sme zareagovali na kryptovanú správu a dorazili na miesto určenia. Isté bolo, že sfornovanie tímu predznamenáva koniec starého života a začiatok niečoho úplne nového. Ponuka, aká sa neodmieta.